

Rjøbstæder; thi jeg veed ikke, hvorfor Rjøbenhavn skal staae ene deri, naar ogsaa Rjøbstæbernes Præstefaber skulle lønnes fast.

Jeg har saaledes gjort Rede for de almindelige Bemærkninger, som jeg har havt at gjøre ved Loven, og ligeledes har jeg gjort Rede for de Forslag, jeg vil stille. — Jeg maa endnu kun sige til, at der er et Forhold, som ogsaa er blevet antydet her — jeg troer af en æret Taler ligeoverfor (Gad) —, nemlig at man ved at give højere Løn til en Præst ikke kunde skaffe Menigheden bedre betjent, og at man der, hvor Menigheden var saa stor og omfattende, at den ikke kunde betjenes af een Mand, maatte sætte endnu en Mand hen; det vil sige, at vi maae være beredte paa et større Kapellanhold, et større Antal faste Kapellaner end nu. Det er store Udgifter, som ville fremgaae deraf og komme til at hvile paa os. — Om man her kan finde en almindelig Regel, eller om man skal komme til at tage Bestemmelse for hvert enkelt Tilfælde, forekommer mig at ligge for til 2den Behandling. Det maa under enhver Omstændighed vist tilføies Loven, at naar en Præst, som nu er i et Kalb, ønsker at komme paa fast Løn, saa maa det være Noget, han kan fordrø, og saa bliver der ved Finantsloven Tale om at fastslaae den Løn, han skal have. Jeg skal afslutte hermed for det Første.

Neergaard: Ulemperne ved den nuværende Maade at lønne Geistligheden paa ere jo hovedsagelig disse, at endeel Embeder ere for store og endeel for smaa. Som en Følge deraf er det ogsaa Tilfældet, at Præsterne hyppigere, end det er ønskeligt, forflyttes, saaledes at ingen Menighed ret længe under sædvanlige Forhold beholder sin Præst, der maa flytte fra et mindre til et bedre lønnet Embede. En tredje Ulempe er ganske vist, efter min Mening, den, at Præstegaardene ere for store, og at Præsterne som Følge deraf ere store Udsbrugere, hvilket stiller sig for mig som i statsøkonomisk Henseende skadeligt. Vel er der af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 2den Valgkreds (Kroggh) ytret, at de Geistlige paa mange Steder drive deres Gaarde godt. Dette er ganske vist ogsaa Tilfældet; men den ærede Taler lagde til, at det som oftest stete noget

dyrt, hvilket vist ogsaa er sandt. Det er min Mening, at en Mand, der er oplært ved Landbosforhold, kan drive en Gaard billigere end en Præst, der som oftest ikke har været vant dertil, og det forekommer mig derfor heldigt, at Præstegaardene ikke blive større end absolut nødvendigt. Jeg kan i denne Henseende henholde mig til hvad den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt 2den Valgkreds (Tscherning) har ytret. Det er ogsaa min bestemte Mening, at Præstegaardene ikke bør være større, end fornødent er til derpaa at holde 2 à 3 Heste og 4 til 6 Køer. Det Lovudkast, her foreliggende, har ganske vist ogsaa tænkt paa Sligt, og der er nedsat Kommissioner til at tage under Betænkning, hvor store Præstegaardene bør være; men den høitærede Kultusminister har selv forbeholdt sig den endelige Bestemmelse derom. Det forekommer mig, at det vilde være heldigt, hvis Loven skal udkomme, at der da i den fleer en Tilføielse om Præstegaardenes omtrentlige Størrelse.

Det foreliggende Udkast gaar ogsaa ud paa at ændre den store Forskjel, der hidtil har været paa Præsteembedernes Indtægter, og at ordne dem paa en bedre Maade end hidtil; men det forekommer mig ikke i denne Retning at være tilfredsstillende. Forskjellen mellem Embederne bliver derefter saaledes, at de lavest ansatte ville blive paa 1000 Rd. og de høiest ansatte paa 2400 Rd.; men derved opnaaes efter min Mening ikke, hvad der maa anses for at være ønskeligt, nemlig at Præsten kan blive længe, idetmindste saalænge et godt Forhold mellem ham og Menigheden bestaaer, paa samme Sted. Jeg er derfor ogsaa i denne Retning enig med den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt 2den Valgkreds, og jeg tiltræder ganske det Forslag, han har gjort. Om Størrelsen af den Sats, hvormed Præsten skal begynde, er saadan, som den bør være, skal jeg lade staae hen; men det er min Mening, at alle Præster burde begynde med en lige stor Indtægt, og at de dernæst, ligesaa godt blivende paa samme Sted, efter Alder og Anciennitet kunde blive ved at faae deres Indtægter forøgede, som at det skal ske ved at forflytte dem til et andet Kalb.